

**Wie und wohin? –
Mülltrennung für die Umwelt**
Lekcja języka niemieckiego z elementami
edukacji ekologicznej i globalnej

Magdalena Lyska

Scenariusz lekcji

**Poradnik metodyczny do języka niemieckiego
dla II etapu edukacyjnego wprowadzanego jako I język obcy w klasach
IV–VIII SP oraz jako II język obcy w klasach VII–VIII SP**

opracowany w ramach projektu:

**„Tworzenie zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego
i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów
oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Redakcja merytoryczna: Beata Luc
Redakcja językowa i korekta: Eduexpert sp. z o.o.
Projekt graficzny i projekt okładki: Eduexpert sp. z o.o.
Redakcja techniczna i skład: Eduexpert sp. z o.o.

Weryfikacja i odbiór niniejszej publikacji: Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie

w ramach projektu: *Weryfikacja i odbiór zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w zakresie rozwoju umiejętności uniwersalnych dzieci i uczniów oraz kompetencji kluczowych niezbędnych do poruszania się na rynku pracy*

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2022

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl

Poziom:

szkoła podstawowa, wariant II.1 podstawy programowej

Temat:

Wie und wohin? – Mülltrennung für die Umwelt. Lekcja języka niemieckiego z elementami edukacji ekologicznej i globalnej

Klasa, czas trwania zajęć:

VIII, 90 minut

Cele ogólne:

- poznanie słownictwa dotyczącego segregowania odpadów;
- poznanie słownictwa dotyczącego ochrony środowiska;
- utrwalenie budowy zdania pytającego z zaimkami pytającymi;
- utrwalenie zasady stosowania zaimka nieokreślonego/nieosobowego *man*;
- doskonalenie umiejętności komunikacyjnych;
- doskonalenie umiejętności korzystania ze słownika języka niemieckiego;
- rozwijanie postawy odpowiedzialności za środowisko;
- rozwijanie umiejętności pracy w grupie.

Cele operacyjne**Uczeń:**

- zna słownictwo dotyczące segregowania śmieci;
- zna słownictwo dotyczące ochrony środowiska;
- zna zaimki pytające i potrafi zastosować je w zdaniach pytających;
- zna zaimek nieokreślony/nieosobowy *man* i stosuje go w zdaniu;
- potrafi formułować i wyciągać wnioski;
- potrafi korzystać ze słownika języka niemieckiego;
- zna i stosuje zachowania proekologiczne;
- potrafi współpracować w grupie.

Metody, techniki i formy pracy:

- metoda CLIL – połączenie języka obcego z elementami edukacji ekologicznej i globalnej;
- metoda „Spacer po klasie” – wzajemne uczenie się słów i zwrotów;
- metoda „Kiermasz ofert” – wybór pomysłów na kampanię społeczną;
- gra śmietnikowa – gra online „Wohin mit dem ganzen Müll?”;
- film *Verschmutzung und Krankheiten in Indien – Wie viel Müll kann ein Land vertragen?*;
- Metoda „Gallery Walk” – prezentacja prac;
- Metoda „Kanapki” – ocena koleżeńska;
- praca grupowa;
- praca indywidualna;
- praca w parach.

Środki dydaktyczne:

- laptop;
- tablica z projektorem;
- ekran multimedialny;
- tablet;
- [reportaż o wysypisku śmieci w New Delhi](#);
- prezentacja multimedialna;
- śmieci: plastikowe kubeczki po jogurtach, szklane słoiki, opakowania papierowe, folie;
- pisak do tablicy suchościeralnej;
- kolorowe kartki;
- kartki A3 i A4;
- słownik języka niemieckiego;
- gazeta;
- plakaty;
- ulotki;
- rysunek kanapki
- strony internetowe: [Karlsruhe – oficjalna strona miasta](#); [plakaty dotyczące segregacji śmieci w różnych językach](#); [plakat dotyczący segregacji śmieci w języku niemieckim](#); [gra online](#); [plakat Saarbrücken \(PDF, 2,3 MB\)](#); [Saarbrücken: broszurka informacyjna \(PDF, 1720 kB\)](#); [Hamburg: broszurka informacyjna](#); [audycja radiowa](#).

Przebieg zajęć

Część wstępna

Położ na każdej ławce puste opakowania po różnych produktach, m.in. papierek po mlecznej kanapce, kubek po jogurcie, papierowe opakowanie po ciasteczkach, szklany słoik, torebkę foliową, chusteczki. Przygotuj kosze na śmieci w odpowiednich kolorach. Poproś, by uczniowie wyrzucili śmieci do odpowiedniego pojemnika. Poczekaj na reakcje uczniów, następnie zapytaj o ich przypuszczenia dotyczące tematu lekcji.

Wywieś w klasie plakaty promujące segregację śmieci z oficjalnych stron miast niemieckich, m.in. [Karlsruhe w różnych językach](#). Poproś, by w parach uczniowie znaleźli nazwy pojemników na odpady w języku niemieckim, umieścili je na kartce koloru pojemnika, wybrali cztery posegregowane śmieci w każdym kontenerze i dopisali je do swoich kartek. Poproś wybrane pary o głośne przeczytanie nazwy kontenera.

Rozdaj każdemu uczniowi karteczkę z zapisanym słówkiem i zwrotem promującym ochronę środowiska. Poproś uczniów, by, chodząc po klasie i spotykając się, czytali słowa oraz zwroty i zapamiętywali je.

Po wykonanym ćwiczeniu odbierz kartki i podziel uczniów na grupy pięcioosobowe. Poproś, by każda grupa zapisała wszystkie zapamiętane słowa i zwroty na kartce A4. Następnie wyświetl na tablicy multimedialnej gotowy zestaw wszystkich słów i zwrotów w celu sprawdzenia poprawności ich zapisu.

Poproś, by uczniowie dalej pracowali w grupach, następnie rozdaj ulotki, broszury informacyjne w języku niemieckim. Poproś, by uczniowie stworzyli „śmieciowe abecadło” – *ABFALL-ABC* – na kartce A3, korzystając również z plakatów reklamowych,

własnej wiedzy językowej oraz z pomocy słownika języka niemieckiego. Powieś „śmieciowe abecadła” w widocznym miejscu w klasie.

ABFALL-ABC:

- *Buchstabe A: Altglas, Akku, Alufolie;*
- *Buchstabe B: Babywindel, Badewanne, Blumen;*
- *Buchstabe C: CD, Chemikalien, Computer;*
- *Buchstabe D: Dachpappe, Dosen, Dachrinne.*

Część właściwa

Wyświetl na ekranie multimedialnym slajd nr 1 z rozsypanką zdania pytającego. Poproś chętnych uczniów o poprawne złożenie pytania, podkreślenie zaimka pytającego (w scenariuszu oznaczone pogrubieniem) i tłumaczenie. Zwróć uwagę na budowę zdania pytającego z zaimkiem pytającym oraz przypomnij o zasadzie korzystania z zaimka nieokreślonego *man* podczas zadawania pytań i udzielania odpowiedzi:

- **Wie** trennt man den Müll richtig? (Jak segreguje się prawidłowo śmieci?).
- *Man wirft alte Kugelschreiber und Taschentücher in den Restmüll.*

Wyświetl na ekranie multimedialnym grę interaktywną online z darmowych źródeł Instytutu Goethego. Poproś uczniów, żeby posortowali prawidłowo śmieci i odpady zgodnie z zasadami, odpowiadając podczas gry na pytania i korzystając m.in. z zaimka nieokreślonego *man*: **Wie** trennt man den Müll richtig? Wohin mit dem ganzen Müll? Was gehört in welche Mülltonne? / *Man wirft die Bananenschale in den Bioabfall. Man wirft den Kassenbon in den Restmüll.*

Poproś uczniów, by zobaczyli krótki reportaż z darmowych źródeł o wysypisku śmieci w biednej dzielnicy w Indiach i zagrożeniach, jakie ze sobą niesie: *Verschmutzung und Krankheiten in Indien. Wie viel Müll kann ein Land vertragen?* Następnie wyświetl na slajdzie nr 2 pytanie: **Was** fühlst du nach dem Anschauen des Films? Warum? oraz zdjęcia i obrazki wskazujące na reakcję i uczucia człowieka:

Gefühle: *Angst, Ekel, Traurigkeit, Verwunderung, Freude, Aufregung, Wut, Enttäuschung, Begeisterung.*

Poproś chętnych uczniów, żeby odpowiedzieli na pytanie, wybierając towarzyszące im uczucia po obejrzeniu filmu. Następnie wyświetl kolejne pytania (slajd nr 3), proponując uczniom, żeby zastanowili się, dlaczego środowisko jest zagrożone i co można zrobić, żeby zmniejszyć produkcję śmieci: **Warum** ist die Umwelt in Gefahr? **Was** kann man tun, um Müll zu reduzieren? Każdemu uczniowi rozdaj po 3 kartki papieru i poproś, aby za pomocą rysunku i słowa pisanego przedstawili swoje pomysły rozwiązania tego problemu.

Po zakończeniu pracy indywidualnej podziel klasę na pięć grup. Poproś, by w grupach uczniowie kolejno przedstawili swoje propozycje, po czym wybrali najciekawsze pomysły oraz opracowali i wybrali atrakcyjną formę prezentacji, np. połączenie plakatu reklamowego, ulotki informacyjnej z elementami spotu reklamowego, aby stworzyć wspólną kampanię społeczną. Poproś, by do kampanii włączyli się wszyscy uczniowie z grupy, prezentując hasła promujące segregację śmieci oraz wskazując na możliwość ponownego wykorzystania śmieci, pamiętając o efekcie wizualnym i przekazie dla

odbiorcy. Podkreśl, że powyższe elementy pracy będą podlegały ocenie. Do dyspozycji uczniów są tablety – jeden na grupę.

Po wykonaniu zadania poproś grupy o prezentację spotów reklamowych, w których zwrócisz uwagę na ich przekaz, wykorzystane słownictwo, efekt wizualny i współpracę w grupie. Na koniec prezentacji każdej grupy uczniowie oceniają swoje zaangażowanie i wkład pracy w tworzenie kampanii reklamowej, wykorzystując maksymalnie 5 plusów.

Po zakończonych prezentacjach poproś uczniów innej grupy o informację zwrotną w formie kanapki. Na górze i na dole uczniowie wpisują to, co docenili w prezentacji, co było interesujące, a w środku umieszczają sugestie, co można by było zmienić i udoskonalić. Podkreśl, że każda grupa włożyła dużo wysiłku w realizację kampanii społecznej.

Część podsumowująca

Wskaż na pojemniki na śmieci, które zostały zapełnione na początku lekcji. Wyświetl slajd nr 4, w którym pojawi się skrót **3R** oraz wyrazy: Reduce, Reuse, Recycle/*3R Prinzip – Reduzieren, Wiederverwenden und Rezyklieren*. Zapytaj uczniów, co oznacza zasada 3R. Poczekaaj na odpowiedzi uczniów, następnie wyświetl polski odpowiednik zasady 3R (*Was bedeutet 3R-Prinzip? 3R: Reduce, Reuse, Recycle; Polskie 3U: Unikaj [kupowania zbędnych rzeczy]. Użyj powtórnie. Utylizuj*).

Rozdaj papierowe gazety i poproś o wykonanie czapek zgodnie z instrukcją na slajdzie nr 5. Poproś, by na środku papierowej czapki uczniowie narysowali wybrany przez siebie znak: czerwony wykrzyknik „Dużo się dowiedziałem(-am)!\", czarny pytajnik „O co chodzi?\", zielony wielokropek „Chciał(a)bym więcej”. Wskaż na korzyść powtórnego wykorzystania gazety na lekcji w ramach prezentacji zasady „Użyj powtórnie!”/*Verwende wieder!*

W ramach zadania domowego uczniowie słuchają audycji radiowej Polskiego Radia Dzieciom oraz odpowiadają pisemnie na pytanie: *Was macht man mit dem Kaffeesatz? Wohin mit dem Kaffeesatz?* Uczniowie mogą ponadto:

- wykonać projekt plakatu/ulotki/spotu reklamowego dotyczącego segregacji śmieci w swoim mieście, uwzględniając zasadę 3R. Można to zrobić w aplikacji, np. Canva;
- napisać list do zarządów sieci sklepów, postulując o wycofanie produktów w plastikowych opakowaniach oraz zastąpienie ich innymi (uwaga: umiejętność pisania listów formalnych wykracza poza PP).

Komentarz metodyczny

- Umiejętność segregacji odpadów nie należy do łatwych i przyjemnych zadań, choć temat podejmowany jest od przedszkola. Wykorzystanie autentycznych materiałów o tematyce ekologicznej jest ważnym elementem edukacji językowej. Uczniowie poznają słownictwo, rozwijają umiejętność rozumienia tekstu pisanego, są zmotywowani do pracy na lekcji, mają świadomość, że autentyczność materiałów i aktualność tematu są kluczowe.
- Przygotowanie zestawu karteczek zawierającego słówka oraz zwroty w języku niemieckim i ich polskie tłumaczenie ułatwi uczniom wykonanie kolejnych zadań, a także wypowiedź w dalszej części lekcji. Z kolei reportaż z darmowych źródeł *Zanieczyszczenie i choroby w Indiach. Ile śmieci może znieść ten kraj?*, pokazujący

problem wysypiska w New Delhi oraz zagrożeń, jakie ze sobą niesie (zanieczyszczenia powietrza, wody, ziemi, choroby dzieci), uwrażliwia uczniów na problemy świata i ludzi.

- Przygotowując prezentację multimedialną do reportażu, można uwzględnić m.in. kadry z filmu, obrazy i zdjęcia propagujące ochronę środowiska w celu podniesienia świadomości ekologicznej uczniów.
- Na lekcji można doskonalić umiejętność prezentacji i przekonywania do własnych propozycji, twórczo rozwiązywać problemy, budując w ten sposób motywację wewnętrzną do działania. Po wyrażeniu zgody uczniowie są nagrywani podczas prezentacji spotów reklamowych, a po lekcji filmy zostają zmontowane i udostępnione na stronie szkoły w ramach działań innowacyjnych w obszarze edukacji globalnej (może to wykonać któryś z uczniów).

Kompetencje kluczowe

- Posługiwanie się językiem obcym – wykorzystanie środków językowych w komunikacji.
- Kompetencje społeczne – współpraca w grupie, wymiana doświadczeń.
- Kompetencje w zakresie uczenia się – poszukiwanie i korzystanie ze wskazówek, organizowanie własnego procesu uczenia się.
- Świadomość i ekspresja kulturalna – rozwijanie umiejętności kreatywnego wyrażania myśli, doświadczeń i emocji za pośrednictwem spotu reklamowego.
- Inicjatywność – planowanie i podejmowanie działań.
- Kompetencje informatyczne – korzystanie z narzędzi multimedialnych.

Dostosowanie do potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE)

- Dla uczniów z trudnościami w uczeniu się należy przygotować zestaw najważniejszych słów i zwrotów do zeszytu – minisłownik.
- Uczeń niedowidzący może współpracować z kolegą, koleżanką z ławki podczas wykonywania multimedialnej gry interaktywnej online.
- Uczeń zdolny może wykonać zadanie dodatkowe, korzystając z narzędzi multimedialnych lub edytora tekstu.
- Dla ucznia z dysfunkcją słuchu zasadne jest formułowanie jasnych i krótkich poleceń, wypowiedzi i pytań o prostej konstrukcji, w przypadku trudności ze zrozumieniem polecenia należy zapewnić dodatkowe wyjaśnienia, sformułować polecenie w inny sposób.

Nauczanie zdalne

- Można wyświetlić uczniom plakaty, ulotki, prezentację multimedialną, film za pomocą udostępnienia ekranu.
- Jeżeli masz możliwość podziału uczniów na „pokoje”, podziel ich i obserwuj ich zmagania w tworzeniu spotu reklamowego.
- Można wykorzystać tablicę, m.in. Jamboard Google/Whiteboard Teams, do prezentacji odpowiedzi na pytania i stworzenia wspólnego „abecadła śmieciowego”.
- Można zachęcić do aktywności przed kamerką, warto często nagradzać uczniów pozytywnymi komentarzami za zaangażowanie i prezentowanie swoich umiejętności.

Magdalena Lyska – absolwentka III Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych w Sosnowcu oraz Wyższej Szkoły Lingwistycznej w Częstochowie. Nauczyciel dyplomowany w Zespole Szkół Technicznych nr 1 w Chorzowie z 15-letnim stażem. Specjalista w zakresie rozwijania kompetencji interkulturowej oraz kompetencji kluczowych w obszarze języka niemieckiego. Autorka pięciu innowacji pedagogicznych: *Rozwój kompetencji interkulturowej w nauczaniu języka niemieckiego; Przez język do kultury, przez kulturę do języka; Rozwijamy kompetencje zawodowe; Język niemiecki zawodowy bez barier, Otwórz własne drzwi do sukcesu!*.